

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful ese de dōue ori pre septemană:
Duminică și Joia. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditora foie, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin seriori francate, adresate către espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 21.

ANULU XXII.

Sabiu in 14/26 Martiu 1874.

tră celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. și pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tineri străine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc în întâia ora cu 7 cr. sîrlnu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Din provincia.

I.

in 7/19 Martiu 1874.

Domnule redactoru! Este unu adeveru constatatu de-si tristu in sine, ca calamitătile pré arare-ori umbra singure, un'a câte un'a, ci ele mai totu-déun'a umbra de-a valm'a insotite mai multe laolalta.

Trecu preste o miia si un'a de napastii, la câte a fostu espusu poporul nostru in anii recenti, revinu a aminti numai, ca dupa ce in vîr'a trecuta colera, acelu morbu grabnicu și furi-bundu ni ceru o multime de victime, apoi iern'a presenta din carea pare ca n'o sa ne mai vedem odata scosi inca n'a fostu intru nimic'a mai crutatòria; morbul bubatului, ni mai decimă din nou, mai culca ierasi o multime de ómeni la patiment, săra distingere de seosu si etate. Si apoi precum cam de regula tôte calamitătile din lome, pâna si incurcaturele si crisele politice chiaru, in lini'a prima isbescu in poporu, totu asiá sa intemplatu si co aceste morburi contagiose. Ambele au cerutu victimele sele mai cu séma dela poporu. Voiu curmá pentru asta data a ve mai scrie inca si alte multe dintre necasurile ce ne apesa poporul nostru preste totu, me voiu incercé a-mi continuá corespondint'a cu alte menuntiele.

Amu celiu si noi cesti din provincia cu multu interesu cele percurse in sepmâniile trecute in cunoscut'a asiá numita causa sasésca, de carea cu deosebire s'a ocupat diuaristic'a magiara săra lécu de diferintia de colore. Dvóstra inca a-ti pertraciatu acesta cestiu, lucru forte naturalu, — fiindu ca in fundulu regiu — si in patri'a nostra preste totu, — nu pote existá cestiu sasésca, carea sa nu atinga si pre români, — intr'un'a séu alta directiune.

E de prisosu că sa mai dicu, ca totu asiá se referédia ori-ce cestiu magiara fatia de noi.

Ni ve-ți intrebá pote dle red.! ce se vorbesce in provincia despre cestiu? Eata ce: Fără a intrá in meritu, dupa câte scimu si cunoșcemu din trecutu, din tragic'a istoria a patriei nostre — din suferintele secularie a națiunei, noi nu potem crede altu cum, — decât ca cérta intre sasi si magiari n'are sa tienă multu tempo; ei — cari judecându astadi dupa diuariile loru proprii se pare a si ajunsu la cutietu — cum amu dice, — ca mână poimâne voro sa se impace ierasi, dupa cum i-amu vediutu pre acesti frati incuscruti si cu-metriti — laolalta mai facendu si alta data — in sute de renduri.

Si dorim si noi pacea si infratrearea totu-déun'a, nu sunu dori inse, ca infratreia si impretenirea loru sa o mai vedem ierasi facuta in detrimentul nostru, — dupa cum a fostu acesta din vechime pâna in tempulu de fatia.

Luati amâna istoria — magistra vitae, — dela anulu 1438 incoce, adeca de cându cu asurisitulu pactu alu unui celor trei, — pre care nemuritoriu nostru poetu A. Muresianu, forte nimerit lu apostrofia de „negru juramentu“, pâna la an. 1848, adeca intr'unu periodu de ani 410, si vomu astă negresti nu odata intre magiari si sasi diferintie multu mai mari, decât cele din dñu'a de astadi; iera cându a fostu vorba de pielea românilui, i-amu afiatu totu-déun'a uniti laolalta. Sa ne mai educem aminte incătu ne servesc

memori'a de cele intemplete dela anulu 1849 incocé pâna mai in dia'a de astadi, si săra voi'a nostra suntemu siliti a crede, ca pactulu cunoscutu — amintit mai susu, carele de lege au abolito, au spiratru óresi-cum de sine cu an. 1848, s'a mai sustinutu inca de facto si de stocni incocé.

Sasii, acesta mână de ómeni sîreti, a căroru ura contra românilor a devenit proverbia, s'a priceputu totu-déun'a a tiese cu maiestria de minune cabale contra acestor'a, si une-ori chiaru si contra aliatilor loru; sasii prin cunoscut'a loru politica s'a sciu folosi totu-déun'a de ocasiuni, cari togmai si in urm'a celor mai grele catastrofe si crise politice au cadiutu totu numai in picioare, ei voru scî si astadi de siguru: ce? cum? si pre a cui conta se misca? Totu ei mai cunoșc inca si pre magiari si natur'a acestor'a multu mai bine decât cum i cunoșcemu noi români; si-mi vine a crede ca totu ei — si pre noi pre români inca ne cunoșc multu mai bine, decât cum ni cunoșc magiarii.

Se pote ca d-vosra dle red! nu'mi ve-ti dă dreptula cându eu sostienu, ca pactulu unionei memorale, abolite de lege sa se sia mai sustinutu in sepa inca si dupa an. 1848. — Asiu si dorit u si eu, precum aru si dorit ori-care românu, că sa nu amu cuventu a dice acésta, — si atunci patri'a nostra întréga aru avé cu totulu alta fatia; intraceea lumea scia pre bine cum indata dupa sugromarea revolutionei din 1848—49, sasii alergara a-si caută pre vechii loru — alati, a dă mân'a — nu cu națiunea magiara — ci cu căti-va aristocrati magiari, — cu cari apoi se pusera a informá cum li veni la gura mai reu contra nostra, pre cei din frontea regimului absolutisticu de atunci, cari că straini veniti numai atunci la noi, ne cunoșcuan abia numai dupa nume.

Fostii granitieri români, a căroru bravura si credintia nepetata — curata că aurulu, are se ocupe unu spatiu frumosu in analele istoriei nostre, voru scî pre bine la a cui solicitare s'a desfintat u atât'a grada regimentelor loru române, dandu-se dreptu remuneratiune, aceea ce li s'a datu altor'a de pedepsa.

Dara muntii, pasiunile si padurile fostilor granitieri, luate dela ei mai taridu săra lécu de judecata, — despre care amintiti si dv. li-aru si potutu luá óre sasii cu tota sîreti'a loru, déca nu erau ei spriginti din partea oligarchiei magiare? săn mai curato vorbindu: déca pactulu vechiu de conjuratione n'arū si esistatu inca de facto si cu ocaziunea acésta intre acel'a si intre acesti'a?

(Va urmá.)

Foi'a oficiala „Budapesti-Közlöny“ publica demisionarea ministeriolui, biletul de mâna alu Majestătiei Sele către Szlavu, prin care iu deslegă pre acest'a de postulu de ministru presedinte si conducerioru alu ministeriolui de finanța, pre lângă cele mai magolitore expresioni de molțamita si recuoscentia, alte dñe bilete de mâna ale Majestătiei Sele prin cari sa deoumesce Bitto ministru presedinte si la propunerea acestui'a cei-lalți ministrii, cunoscuti dejă din cele publicate in Nr. precedinte.

Luni in 23 Martiu c. n. s'a prezentat ministerulu celu nou in dieta. Ministerul presedinte Bitto desfasiu programul guvernului. Face o reprivire asupr'a cauzelor din cari a rezultat imprejurările cele de vaierato, precum si asupr'a istoriei nouui cabinetu respec-

tive asupr'a istoriei genesei cabinetului. Problem'a principală a cabinetului celu nou va fi viudecarea bôbelor financiale si economice si in legatura cu acestea reforme, prin cari sa se simplifice aparatul administratiunei si sa se aduca unu echilibru in finanțe si in referintele economice de statu. Mai departe promite regimul celu nou ca si va dă tota silint'a a nu ingreuná lucările legislative prin aducerea de cestigni, cari nu se tienu de legislativa si cari numai impedeaca si sfasia. In fine se roga a si spriginitu in procederea sea de tôte partidele.

Irányi protesteză contra influenției lui Andrásy la compunerea cabinetului. Simony insinuáza unu votu de neincredere. Tisza e de parere că sa se accepte faptele ministerului celu nou.

Dechiaratiune.

De unu tempu incoce, cam dela jumetatea anului trecutu, o plôia de articuli, corespondint'e etc. unolu mai frumosu in fraseologia decât altulu, se publicara in unele foi națiunale, cu deosebire in „Albin'a“ din Pest'a asupr'a subscrisuloi, incătu s'ară paré ca unii ómeni, si inca cei ce se numesc pre sine „fericitori ai națiunei“, si facura de problema, a-lo innegri in modu sistematic si a-lu depopularisá inaintea lumei, dupa proverbiul: „Innegresce, innegresce, totu va remané ce-va!“

Nu e noua aparitiunea acésta in sinu bisericei si națiunei nostre; nu nici decum, alti barbatii in alta positiune si cu altu treoutu, nu că subscrisuloi, fura tavalliti si ii tavalescu mereu in nomolulu clevetelor, de cătra aceiasi ómeni.

Cine, că sa tacu de cei vii, se calumnia si se batjocori mai multu decât repausatulu Metropolitu, nemuritorulu Andrei baronu de Sia g un'a, pâna eră in vietia? Si cine dupa morte se glorifica mai multu, inaltiandu-se pâna la ceriu cum si merita, si inca une-ori chiaru si de clevetorii lui de mai inainte, fericeste constrinsi de opiniunea publica, incătu nu-ti vine sa credi ochilor, — decât ierasi acel'asi metropolitu?

E bine, sa fia astă prudentia națiunalala, sa fia ea morală, sa fia adeverata cultura? Astfelu credem no si inaintâmu binele națiunei nostre? Credu acei ómeni, orbiti de patima, ca sâgetile loru nu-i vor lovî totu pre ei?!

Astadi, cându lumea nu scie cum sa se mai usiuredie de necasurile si nevoile, de cari se apesa neincedatul; cându potorele cele in adeveru mature se lupta cu poterile intronite pentru asecurarea esistintiei si venitorului loru: noi români sa ne perdem tempulu celu scumpu in certe personali, in clevete si in negriri de cele mai urite!

Si, ce este si mai tristu inca, se afla diurnale națiunale, liberali si morale cum se numesc pre sine, cari astfelu de denunciari anonime luate din ventu, le cuprindu in colonele loru, le apera si nu-trescu săra de nici unu scrupulu.

Amu tacuto si n'amu scrisu nici o iota pâna acum la tôte in negriri si denunciari mai susu amintite, dara nu din temere de publicitate, căci de acésta nu m'amu temutu nici odata. Trecutulu meu, nu de azi de ieri, ci de cându amu pasutu in vieti'a publica stă deschisul pentru fia-cine, acest'a este care cuprinde faptele mele si singuru numai pote marturisi despre mine. Dara trecutulu acest'a, de care nu me voiu rusiná nici cându, va dovedi totu odata, ca eu independentia convictiunilor mele o sciui pastră si aperă

sub tôte imprejurările, fatia eu ori si cine: in biserică ca si in politica, in oficiu, in sinode, congrese etc. că si in conferintie politice, parlamente etc., potu dice destulu de eu bunu succeso. Ba une-ori remasei chiaru numai singuru in lupta cu adversarii si stapanii dilei, si totu nu mi-o vendu-i. Acésta o sciu adversarii mei destulu de bine, din eserinti'a le propria.

Asiá dara nu din temere, o repeta, amu tacutu, ci 1. pentru ca me scieam de totu liniscutu in consciinti'a mea, fatia cu denunciariile inimicilor de mörte, si, in urm'a dovedilor ce in deosebite renduri mi se dedura, aveam cuventu a speră, ca cei ce me cunoscu — si multi me voru si cunoscendu — nu voru dă crediamantul astorul-seliu de in negriri provenitie din ura si malitia; 2. pentru ca-mi cunoscem ómenii, clevetitorii de profesiune, sciam bine dela cine-mi vin sagetile si cu cine amu de a face, si speram tare, in urm'a celor ce de atâtea ori se scrisera despre ei, ca si onorabilu publicu inca ii va fi cunoscendu destulu de bine, cine suntu si ce plătesc; 3. pentru ca-mi marturisescu erórea, totu credeam, conformu invetiaturei nostru crestinesci pre care si d-lorul o profesédia — ca dora dora si voru cunoscere ratocirea si se voru indreptá, mai alesu vediendu ca mie unia in nimic'a, dara absolutu in nimic'a, nu-mi potu stricá, si 4. pentru ca vediui cu mare mangaiere a susțetului, ca barbatii onorabili, deputati congresuali chiaru, scârbiti cum se vedea de atâtea clevete malitiose, pasra in publicu in deosebite renduri spre a me aperă in contr'a clevetitorilor, pentru ce le si multimescu la acésta ocazie.

Dara, si tacerea inca si are marginile sele, preste cari treceandu omulu, mai multa strica decât folosesce. Prin urmare si eu inca trebuie sa rumpu tacerea mea de pâna acum, trebuie sa iesu in publicu insumi, constrinsu cum vedeti de neimpacaverii mei dusimai, si sa aretu, nu priu clevete si vorbe góle, ci priu fapte positive: cine comite ilegalitatile si abusurile cu carul; cine e caus'a discordiei, a frecărilor si imparechiărilor continua intre frati de ani inainte; cine si pedec'a inaintărei tuturor afacerilor nostru bisericesei si națiunali, in tôte direcționile; cine turbora ap'a neincedat, ea sa pescuișca într'ens'a dupa voia si placu; cine e capulu tuturor reușitilor intre noi, cine in fine e omulu celu cu inima negră!

Voiu trebusi sa facu acésta, si sa spuna totu odata si causele, pentru ce acestu soiu de ómeni me oresces asiá de cumplito; pentru ca reu a latu dimensiuni mari, trebuie cura radicala.

Deocamdata in se marginescu numai pre lângă cele ce se publica acum mai de curendu totu in „Albin'a“ Nr. 17 incoce corespondentia din Transilvani'a, subscrisa de „mai multi archidiocesani“, indreptata in lini'a prima ierasi asupr'a subscrisuloi. Partea esentiala a acestei corespondintie se cuprinde in urmatorele trei puncte că totu atâtea intrebări:

„Se vorbesce, ea Precuriosi'a Sea parintele archimandritu Nicolau Popa, la reintorcerea sea din Aradu, unde fusesc emisi in calitate de comisari metropolitanu pentru implinirea actoilor de instalare a nou alesului episcopu de acolo, aro fi conceputu o harthia, ce aru continé cele mai mari merite si laude pentru sine. Acésta harthia, scriindu-o in mai multe exemplare si botediandu-o cu numele de: „adres'a de incredere“, o

aru fi imparțit spre subscriere pre la toti aceia, cari amesuratul positionei loru se tienu deobligati a-i face complimente — cuvenite si necuvenite, si prin urmare a-i o subscriere. Scopulu acestei adrese aru fi, a aretă lumiei marea sea popularitate etc. etc. etc.!

„Se vorbesce, ca prin influența parintelui archimandritu, s'arū si inaintat in dilele acestea la tagm'a preotiesca unu clericu, fără a se fi observat prescriptele legei, adeca fără concursu si fără alegere formală! Relativu la acestu incidente faim'a dice, ca acēst'a nu pote fi altu ce-ve, decătu eflusulu său alu unei referintie de rudenia intre respectivulu clericu si parintii, respective parintele archimandritu din Sabiuu, său — resultatulu vre-unei intrige prin deosebitu patronagiu. Acēst'a din urma presupunere sa pare a fi mai verosimile, pentru ca esperinti'a ni-a arestatu, ca parintii din Sabiuu si cauta tota bas'a presintelci si viitorului in atari referintie de patronagiu. Tota lumea scie pre la noi, ca adi suride noroculu la cei cu rudenii si cu patroni intre potericii parinti din centrulu archidiecesei!“

„Cu ocaziunea conferirei unui stipendiu de 500 fl. — ierasi faim'a dice, ca s'arū si desconsiderat uci mai meritat dintre concurrenti, si ca acelu stipendiu s'arū si datu celui mai putinu calificatu, — din motivulu, ca acei-lalți concurrenti nu aru si placutu preuviosiei sele, parintelui archimandritu, fiindu ca nu aru si vediutu in trensii dispozitioni de absolutu servilismu!“

Ia aceste invinuiri, pre cari insisi dd. „Mai multi archidiecesani“ le botéza de faim'e luate dupa stradă, eu respundu urmatorele :

La punctul 1. O calumni'a acēst'a, decătu care nu pote fi altu mai cutediator. Spuneti-mi rogu-ve, cine a vediutu său cetițu unde-va adres'a numita? Cine a vediutu si scie, ca eu o a-si si conceputu, scrisu si imparțitul altor'a spre subscriere? Sa mi o arete si mie, că celu putinu sa-mi vediutu si eu productulu, ce mi se atribue mie; căci eu asiā sciu, ca, ne cum sa fi conceputu eu, dura nici macaru prin visu nu mi-a trecutu o astfelu de adresa. Pentru mine, cea mai frumōsa adresa a fostu a fratilor aradeni in biseric'a catedrala de acolo; de acēsta adresa cu placere 'mi voi aduce aminte in tōte dilele vietiei mele. Se vede, ca acēsta adeverata adresa, se puse curmedislu la cei ce se subscriv : „Mai multi archidiecesani;“ ea le tormentea ini-

mile vediendo, ca „informationile sinistre,“ cum serie „Lumin'a“ din Aradu, si tōte machinatiunile tiesute cu multa truda si bataia de capu, dintr'odata li-se nimicira. Sa sciti dloru, deea n'a-ti aflatu pâna acum, ca eu numai cu mare resistinta a inimiei me vediutu constrinsu, a prim'i acea missione onorifica la Aradu, numai dupa ce nu avui in cătrău, cadiendu sōrtea pre mine. Intrebati la locurile competente, si vi se va spune.

La punct. 2. N'amu influintiatu nici cătu e negru sub unghia, bă nici n'amu participatul de locu la „inaintarea la tagm'a preotiesca“ a respectivului clericu. Altii au influintatul, da nu eu, pre cari iasi poté numi, dura nu voi sa mi se dică ca-i clevetescu. Intrebati si despre acēst'a, deea nu sciti inca, la loculu competente, si vi se va spune. Prin urmare, cadiendu fundamentulu trebuie sa cada de sine si cele-lalte referintie de rudenia, patronagiu si servilismu, cladite pre acelu fundamento din partea d-lor „mai multi archidiecesani.“ In cătu pentru aceste din urma, sa scie d-lor, ca eu totu-déun'a suntu gat'a a stă facia cu densii ori si unde, fiindu convinsu, ca atunci s'arū vedé mai bine, cine a patronatu mai multu rudenii, intuneculu si absolutulu servilismu — si cine sciint'a, qualificationea.

La punct. 3 Nu eu, ci Consistoriul plenariu, in deplina libertate si independentia a sea, si inca in unanimitate fără unu votu, a conferitul stipendiul din cestiu. Stipendistulu respectiv este gimnasistu maturisatu si teologu absolutu, eminentu in tōte, nu sciu deci pentru ce s'arū poté dice, ca aru si mai putinu calificatu. Dealtintre, sa scie d-nii „mai multi“, ca eu amu fostu pentru altula si nu pentru acēst'a, si numai vediutu ca toti, afara de unu volédia pentru densulu, m'amur alaturat u si eu.

Ieta absolutulu servilismu!

Astfelu standu lucrul, me vedu constrinsu a dechiară tōte cele ce se cuprindu in cele trei ponte de mai susu, publicate in „Albin'a“ puru si simplu: de denunciāri tendențiose si de calumnii malitiose, inventate de inimicu mei ne-impeaverti, din jura, in viața si interesu particularu cu scopu, de a me innegri si depopularisă din nou.

Acesta respunsu a-si si trebuilu saluau in „Albin'a“, unde se facuta intrebările; dura sciindu-se pâna si de copii astazi procederea acestei foi, fatia cu cei

ce nu au norocirea de a stă in relatiuni intime cu siefulu seu, ca adeca nu se primescu, — me vediutu necessitatul a face intrboziatiare de ospitalitatea dlui redactoru alu „Telegr. Rom.“

Sabiuu in 9 Martiu 1874.
Nicolau Popa',
Archim. si Vicariu archi-
episcopescu.

batu de satrapu in Bosni'a dete de o parte poporatiunei crestine o satisfactiune, de alta parte inse puse poporatiunea mohamedana in o ferbere mare, care usor se poate explica, deea vomu luă in consideratiune popularitatea, de carea se bucura Akif pasi'a inca de mai nainte. Turcoii se vediutu inselati in planurile loru.

Reintorcerea sugarilor din Bosni'a numai irita pre turci mai tare si deea ei nu dedera pre facia la momentu ur'a loru, acest'a provine de acolo, ca Akif pasi'a guvernă in Serajevo. Dara acum se incepe dejă din partea turciloru, de-si numai in ascunsu, o agitatiune contr'a crestiniloru, mai cu deosebire contr'a sugariloru reintorsi in patri'a loru, prin aces, ca se incercă turcii a irita plebea contra acestora. Asia se respondese d. e. din partea celor mai de frunte mohamedani faim'a, ca Austria stă in legatura cu crestinii din Bosni'a si aru si engajatul pre sugar, spre a provocă in Bosni'a o revolutiune, Ba, begijeei violeni sciu a purta pre confratii loru de nasu dicendule, ca Austro-Ungari'a aru si recunoscute degăsi pre imputernicitulu sugariloru, Vaso Vidovich, care totu tempula 'lu petrecu in Vien'a, de „principale Bosniei“, si l'arū si si intaritu de atare.

Si la acēst'a mai vine si acea impregiurare, ca in stambula a urmatu o schimbare in veziratu, care si co privire la Bosni'a si la referintele de acolo nu remane fără efectu, pentru ca mai multu de opt dile numai stă in fruntea guvernului Vilaetu din S-rajevu Akif pasi'a celu stimatul de crestini, ci Dervisu pasi', despre a cărui intentiuni de ocamdata nu se scie nimicu s'guru, dura de alta parte nu trebuie sa ne promitemu multu despre densulu.

Spre intarirea asertiunii mele omisescu numai de uno casu, care se templa de una-dī: Io 5 Martie soldatulu cordonului, Casim, unu mohamedanu, aflându-se la crestinul Sav'a Zigovic, luă la sine in mesura neindatnata spirituoșe. Spre a nu veni indata in atengere cu socii sei, intră — pre la diumetate pre siese sér'a — in pravali'a negotiatoriului crestin Mile Preich. Lângă usia se lasă josu, avu in se nenorocirea de a se lovi cu capulu de zavorulu celu mare de feru dela usia asiā de tare, cătu mai si perdu semtire. In curtea negotiatorului Preich 'si cauta unu locu, unde in urm'a rachiului beutu fără cumpetu si a convulsioniloru adormi indata.

Dupa unu tempu lungu veni Mile Preich in curte si vediutu inspaimantat pre

Despre stările in Bosni'a i se scrie diuariul „Allg. Ztg“ in 13 Martie: „E cunoscutu, ca prin memorandulu turcescu emisul cu atât'a neprecatitune in lume de pasi'a de ore-cându Vali Mostafa Assim — care memorandu starul a atacă fără ore-care indreptatire pre representantulu Austro-Ungariei din Bosni'a — Vali la insistinti'a Austriei fù alongatu impreuna cu doi suboficiali (Mutessarifu dela Banjaluc'a si caiacamolu dela Gradisc'a) si ca in urm'a acestei templari cei din Constantinopol se vediutu constrinsi a suplini pre Vali Assim pasi'a prin Akif pasi, care era cunoscutu mai dinainte si stimatul de poporatiunea crestina din Bosni'a. Denumirea togm'a a acestui bar-

contrastandu barbariloru abia ne-a salvatu vieti'a.

Dara sa trecrem sa nu mai amintim tempii de dorere ai poporiloru barbari; sa trecrem preste decretelor principiloru patriotici de alta confesiune. Se trecrem preste anulu 1700 cându corpulu mamei se sfasă in dōue prin trecerea lui Atanasiu la unire, se trecrem rapede căci acestu momentu va reînnoi dorerea filioru, cari plangu pâna astazi asupra acestui faptu; precum Erem'a proroculu asupra derimărei Ierusalimului.

Se trecrem preste cei 83 ani cându mic'a turma cră fără pastori si nu avea altu epitetu decătu: tolerata; preste epoca de sub serbi, si presto a lui Vasiliu Mog'a. Amu trecret rapede; căci nu aveamur urme despre o vietiā constit. Dara norii s'au rarită. A sositu tempul darului, a trecret paharulu amareloru suferintie pentru bis.

Amu apucat firul Ariadnei. Cu venirea lui Andrei Baronu de Sia-gu-n'a la cărm'a eparchie in 5 Fauro, 1843, se inaugurează o era nouă.

Acest'a in 12 Martiu 1850 tienu celu intâiu sinodu in afaceri bis. la cari loara parte din cleru si laici.

Acest'a este precursorulu vietiei const in bis. nostra.

In 1860 in 3 Octobre se tienu altu sinod diecesanu in caus'a restaurări Metropoliei. In 1868 se tienu congresul naționalu bis. pentru constituirea Metropoliei. Cu acēsta ocaziune esclama fericitulu Siagun'a: „Innoesc-te innoesc-

te noule Ierusalime, ca ti-a venit tine lumen'a, si marirea Domnului preste tine a stralucito.“

In 1870 tienu celu intâiu congressu in restaurat'a metropolia. Amu ajunsu a poté numi anulu epochalul biser. nostra, cându ea că autonoma pasiesce in sativa lumei, cându ide'a de constitutiune devine realitate, cându membrii congresului profeso in desbaterile loru amesurat uci legi canonice. Căci legea — este lucru cunoscutu — coaduce poporele. Totu un'a este deea este scrisa seu ba. Chiaru in familia de vomu cauta esista o lege — voi'a tatalui de familia asemenea in statua patriarchale, si starea de barbaria a poporiloru, dura in tempurile nostre o corporatiune, unu poporu, ce-si urmarisce scopurile sele nu poté esista fără lege scrisa; pentru ca numai asiā refindu lucrările membrilor aceleiasi societăți la lege se poté vedé deea lucru dreptu ori bă, si deea 'si implinesce acurat missiunea. Apost. Pavelu in epistol'a către Rom. capo 7. v. 8. dice: „Au nu sciti ca legea spanese pre omu in cătă vreme traieste?“

Acēst'a a datu impulsu fericitulu Siagun'a spre a lucra o atare lege, refferitor la conducerea afaceriloru sinodali, in cause bisericesci, scolari si fundatiunali. Acēst'a lege este „Statutul organicu“ carele dupa ce se desbatu in congresul din 1868 se sanctiună prin Majestatea Sea Franciscu Iosifu I in 28 Maiu 1869. Ajungenda pâna la acēst'a lege se o analizăm. Precum ori-ce lega

FOLIÓRA.

Despre constituutiunea bisericei noastre.

(elaborat uci in siedint'a publica a societ. de lectura pedagogico-teologica din Sabiuu, in preséra onomastice (26 Fauro) Esc.

Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu.)

„De gresie tie fratrele ten, in drăpa-lu intre tene, si intre elu, si deea nu te va asculta, ia cu tene inca pro unu său doi, si asiā in drăpa-lu pre elu, si deea nu va asculta nici de acēst'a, atunci spune-lu bisericii.“ (Math. cap. 18. v. 15.)

(Urmare.)

Incepulul vietiei constit. in bis. este asiā vechiu că si crestinismulu. Sa ne incercăma a exprima ce insemnă a ave constit. in biseric'a primitiva. Insemnă: si libera bis. a judecă dens'a in tōte afacerile sele, a puté functiona fia-care membru liberu precum una organu in organismulu corpului omenescu; a poté fia-care membru a se inaltă la ori-ce trăpă bis.; numai sa aiba calitatele recrete, a suporta fia-care greutățile dela cari este conditiunata bunastarea bisericei. Intocmai vedem in bis. primitiva. Dara se venimulă noi insine, la momentulu cându bis. se arondéza că naționale amesurat uci. 34 apostolescu, carele dice: ca eppi unei națiuni sa scia pre celu intâiu intre densi si sa-lu considere pre elu de capu etc. Amesurat uci canong aru trebui sa vorbesca despre fazele constituutiunefi

Casim intinsu si spumegându din gura ; acesta se află in o stare, pre carea după cele dese mai susu nu avem lipsa sa o esplieam mai de aproape. Preich facă de scire acăstă postului dela cordonu. Soldatii cordonului adosera pre sociul loru in casă de varta si lafra intre poporu cu intenție faim'a, ca Casim aru fi uoiso de crestini. Ei diceau, ca Casim nu bea beutura oprita, si inca induplecara pre acesta cu vorba, că se dica, cându lucrulu va veni la forul de judecata, spre a departă dela sine ori-ce pedepsa, ca patru-dieci de crestini au navalit asupr'a lui si l'aru si batutu, ca elu numai de Gjero Bosanich si mai pote aduce aminte, pre care l'a vediutu intre acești patru-dieci.

Aru si sa mai facem aice observațiunea, ca comandanțul cordonului Husseïn Aga, unu instrumentu orbu alu fostului vezir Assim pasi'a, a trebuitu sa jure acestui'a cându s'a dusu, ca va inegri la tōta ocasiunea pre crestini si va justifică cu acesta mesurile lui Assim pasi'a inaintea lomei. In modulu acesta se sumutiera mohamedanii contr'a crestinilor si opintirile onorabilelor caimacamu dela Gradisc'a, Teik Bey, de a scuti pre crestini, nu fura insotite de urmări durabile. Togm'a acum a pornit spre Gradisc'a o comissonsion investigatore, in care se află Mutesarif din Banjalucu, unu Miralay si unu Bimbasi'a.

Cetim in „La Roumenie“ din Bucuresci dela 2/14 Martie urmatorele :

„Pre cându societățile de asecuratiune române, „Daci'a“ si „Romani'a“ se află intr'unu statu de prosperitate, din dī in dī crescendu, societățile straine de asecuratiune din ce in ce incéta cu operatiunile in tiăr'a româneșca. Eata inca dōue : „Versicherungs-Bank“ si „Versicherungs-Gesellschaft“ din Pest'a, cari anunța ca incéta de a mai functiona in Romani'a !“

Va se dica : mereu se descepta si românu din letoria si incepe a-si scutură indolenti'a financiara, prin carea ajunsera aproape de perire.

„Daci'a“, abia fundata de trei ani in Bucuresci, dejă cu unu capitalu de garantia de cinci milioane lei noi, a cuprinsu mai tōta tiăr'a si face asecuratiuni cu celu mai bonu succesu in tōte ramurile. „Romani'a“, abia de curendu intemeiata in Iassi, capital'a Moldovei, cu capitalu de trei milioane, dejă incepe a prospera. — Căte milioane prin aceste

are unu principiu din care se deduce ; astfelu si Statutul organicu. Isvorul lui suntu preceptele Mantuitorului Chr. canonele apostolesci, canonele sinodelor ecumenice si locali. Că atare pone base const. nōstre moderne. Dupa cuprinsulu seu nu me indoiesc este unu capu de opera ; căci este esfusulu legei divine. Se cercâmu scriptor'a, canonele si nu vomu află nici o contradictione. Prin elu este in fapta recunoscuta autonomia bis.

Fia-care elementu din organismul bis. pote functiona liberu, si pote luă parte in tōte afacerile bis. scolari si fundatiunali, amesurat legei, si inca individualmente ori prin representantii sei ; fiindu totu odata detorii a suportă tōte greutățile dela cari este conditiunata buna starea bisericiei. Astfelu in afacerile strengu bisericesci, se procede dupa prae's'a bis. primitive, si incă nu concedu impregurările din tempulu nostru.

Abstragendu dela aletele multe, se amintim alegerea personalor beneficiate bis. carea este unu obiectu esential in constitutiune. La alegerea presbiterilor si diaconilor este indreptatito poporulu. La alegerea protopresbiterilor si epililor deputati din clerus si mireni, avendu acăsta basa in can. 5 si 13 din Laodice'a ce dicu : ca alegerea celor pentru preotia, sa nu se faca in present'a auditorilor, si ca acăstă nu se pote lasa multimeei (poporului de Josu).

(Va urmă)

două instituții românu pre fia-care anu in tiăr'a si in pung'a românilor, cari mi-l'one pāna mai eri inavutie pre speculantii straini !

Din Chislehurst.

Foile bonapartiste scriu despre degurgerea festivităției din 16 Martiu astfelu :

La 11 ore dimineața principale imperiale insocitu de mama sea, de principale Lucianu Bonaparte si de principale Murat, porni din Camden-House spre biserică dela Chislehurst, in carea si dinaintea cărei'a lu asceptau aproape siese mii francesi. La intrarea sea in biserică i se dete unu ramu din pomolu de castanie din gradin'a tuilerilor, care de regula infloresce singuru intre consortii sei in 20 Martie, diu'a reîntorcerei dela Elba. Ramulu avea intr'adeveru doi moguri, principale i ruse, i luă la sine si puse ramulu pre mormentulu tatalui seu.

Dupa seversirea servitiului Ddiescu totii mersera in gradin'a dela Camden-Place, unde unu cortu immensu cuprinse pre ospeti. Indata veni principale imperiale cu mama sea de bratu. Ei ocupara locu pre o estrada, unde ministri si statala curlei erau dejă adunati si ducele de Padua celi o cuventare, in carea dupa unele cuvinte devotate memoriei imperatorelui dice :

Cându tōte partidele in Francia se misca pentru caus'a loru, noi singuri nu potteamu observa tacerea. Noi suntemu rezoluti a remanē stremtu intre marginile legei, inse avem dreptulu, a ne revocă in memoria trecutulu. Inainte cu 18 ani, domnulu meu, poporulu Franciei a salutat nascerea Văstra cu bucuria. Europa, adunata in congresulu dela Parisu togm'a pre atunci, s'a alaturatu la bucuriele si sperantile lui. D-vosra a-ti primi titululu : „Copilu de Francia.“ Cându furtun'a n'aru fi impedeat cursulu voyniei poporului, legile fundamentali ale imperiului aru pune destinele tieri in mâinile d-vostre. De alta parte vedem ca incercările de trei ani de a intemiei unu regim definitiv, suntu fără potere si disparu ; pre lăngă tōta increderea in onestatea maresialului Mac-Mahon, sub a cărui scutu temporariu s'a pusu interesele națiunei, ea totusi e ingrijata de viitorul seu si activitatea generale sufere sub acesta. O siguritate se poate mediloci numai prin o manifestare sincera si libera a voyniei tuturor, carea se obtrude patriotismul singurătilor.

Ce regim va alege sufragiul universu, cându si va exercia suveranitatea sea nerescisibila ? Francia e democrat, dara ea voiesce ordine si autoritate. Republica a fostu pentru ea totu-déun'a numai unu interregnu seu unu regim de transactiune, republica i sa octroatu numai prin terore, rescola invigitoria seu prin unu atentatu comisul sub ochii si in folosulu inimicului. Dinasti'a napoleonilor a fostu alăsa din sirurile poporului, spre a reprezentă si garantă interesele si drepturile societăției nōstre moderne. Intemeiata prin voci nenumerate, restaurata si recunoscuta, ea e alăsa nu a unei clase, ci a națiunei intregi. Acestea suntu titulele ei de dreptu si aceeași națiune, carea le-a scrisu cu mâna propria, nu le va potă uită nici odata. Cine o numește schimbătoare că vremea si revoluția, o calumnie.

Fără indoiela surfaci'a usioru se escita de venturi contrarie si sărtea nōstra e prea adese ori viptim'a rescolei. Dara credintia politica a poporului e togm'a că si religiunea : ea se inclina putin in furtuna spre a se radica ierasi mai ardioria si mai superba. Noi stămu inaintea d-vostre, domnulu meu, in numeru mare, dara cu o mia de ori mai numerosi suntu aceia, cari serbează pre pamentul Franciei diu'a de 16 Martiu cu dorintele si rogaciunile loru. Asceptati dara numai cu incredere ! Nimenea nu va potă impiedica torrentele naționale, petrecetive tempulu esilului in reculegere si lucru, impresorati de ingrijirea amabila a unei mame, alu cărei curagi si resignație pa-

triocă i-au datu unu locu onorificu in istoria, dara fiti gata pentru hotaririle proventiei.

Principale se sculă spre a respondere la aceasta cuventare, inse sgomotosele vivante nu i permisera a veni in data la cuventu. Dupa acestea elu rostii cuventare ormatore :

Domnule duce ! Dloru mei ! D-vosra adunandu-ve astazi in loculu acesta a-ti urmatu semtiului de fidelitate cătra memorie imperatorului si pentru acăstă ve exprimă inainte de tōte multiemita mea. Conscientia publica a spalatu aceasta memoria mare de calumnii si cunosc pre imperatorele in adeverat'a sea figura. D-vosra, cari din diverse părți ale patriei a-ti venit aici, poteti da testimoniu despre densulu, domnirea lui a fostu numai o ingrijire continua pentru binele comunu, diu'a lui din urma pre pamentulu francesu a fostu o dī de eroismu si de resignație.

Asistintia d-vostre in loculu acesta, numerosele adrese ce ni sosescu dovedescu, cătu de ingrijita e Francia de sărtea viitorului seu, ordinea e scutita de spad'a ducelui de Magenta, a vechiului consorte a tatului meu in gloria si nefericire. Onestatea lui e pentru noi o garantie sigura, ca nu va lasa sa se derime bunulu lui incredintatu. Dara ordinea materiale inca nu e siguritatea. Viitorul e obscuru, interesele vinu in spaima, pasiunile spotu abusă de acăstă situatie.

De aci se nascu somtimentulu, alu cărui resunetu mi-lu aduceți d-vosra si care cu o potere neresistibila duece opinionea publica la o provocare nemedilocita cătra popor, spre a pune acăstă basea unui guvernui nemedilocit. Plebiscitul e mantuirea si dreptulu ; elu singuru da guvernului iera potere si deschide tieri o noua era de lunga siguritate ; elu insenma o'partida mare naționale fără invigitoriu si invinsi, carea se radica preste toti senguratecii spre ai impacă. Indreptăva Francia, cându va fi liberu intrebata, privirile sele asupr'a fiului lui Napoleon III ? Acestu cugetu descepta in mine numai pucina arroganta cătu ne-incredere in poterile mele.

Imperatorele m'a invetiatu, cătu de greu apesa poterea suverana chiaru si pre umerii imbetraniti si cătu de necesaria pentru o asiā inalta missiune este credintia cătra sine si conscientia detorintiei. Acăstă credintia va suplini ceea ce lipsesc junie mele. Lantuitu de mama-meia prin cea mai frageda si recunoscătoria iubire, eu totu-déun'a me voi nesu, sa intrecu progresulu anilor. Cându vocile majoritatiei in ora benevenita voru cere unu altu regim, eu me voi pleca cu reverintia inaintea decisiunii tieri.

Déca numele lui Napoleonu va esf'a opta ora din urnele poporului, eu sum gata, a luă asupr'a-mi responsabilitatea, pre carea mi-o va impune votulu națiunei. Acesta e semtimentulu meu ; ve multiemescu pentru ca a-ti facutu o atare caletoria indepartata spre a primi expresiunea acelui'a. Duciți celor departati memorie mea, duciți Franciei dorintele unui'a din copiii sei, curagiul si vieti'a mea suntu ale ei. Ddieu sa o padișca si sa i redesc inflorirea si marimea ei !“

Acăstă cuventare fu insocita de aplauze frenetece. Dupa acăstă famili'a imperiala se retrase in cabinetele ei si aci incepă pre la dōue ore in sal'a cea mare primirea deputatiilor, carea a durat pāna la 7 ore. Cătra séra se aretă principale si imperatés'a inca odata in parc, unde multi englezi se amestecara in multimea francesilor si strigătele animate : „Sa trăiescă Napoleonu alu IV ! sa trăiescă imperatés'al ! sa trăiescă imperatulu !“ se audiau pāna sér'a tardiu,

Intre multimea dela Chislehurst sa fie fostu, dupa cum dice „Pys“, si aventurariul Regnier cunoscutu din procesulu lui Bazaine, inse de asta data i se aretă omuloi indrasnetui usi'a. Cu o deosebita distinctione fu primit de cătra imperatés'a dlu Poytvin care a fostu prefectu in Nancy pre tempulu cându acăstă cetate era ocupata de nemți seu dupa cum se vorbiá prin

Francia de patru ulani, Imperatés'a declară acestui'a, ca nu s'a indoit odata despre energi'a personale si despre loialitatea lui. S'a templatu cu acăstă ocasiune si unele furturi. Exministrul Chesseau i s'a furat unu orologiu si ducelui de Gramont ordulu celu mare alu legiunei de onore.

Seraciea seu clas'a lucratilor nu a fostu de locu representata la aceasta festivitate. Miile de francesi căti venira la Chislehurst suntu individi din clasele mai avute ale Franciei. Conversatiunea s'a invertit precum de sine se intielegă mai intăio, pre lăngă insemnatatea dilei, sperantile partidei bonapartiste si pre lăngă provisoriul de acum. Despre Broglie se dicea, ca e unu campion fără voia pentru provisoriu si cea mai noua lege a lui electorale da cele mai bune perspective pentru restaurarea imperiului. Sperantia bonapartistilor se radama mai tare pre restrinția indreptatirei la elegere, pre „bunul“ spiritu alu armatei si pre miseri'a ce domnesce adi in Francia intre poporatiunea lucratilor.

Ce priveste pre Francia, n'au facutu cu acăstă ocasiune manifestatiuni pentru cau'a bonapartistilor nicairi. Diuarele bonapartiste se opotira din tōte puterile de destuptă sympathiile pentru principale imperiale, dara cu putin succesi.

Diuariul bonapartistu „Ordre“ publica in data cuventare principelui imperial in vr'o căte-va mii de exemplare, cari ce e dreptu se vendura rapede, dara — dupa cum se exprime „F. Corr.“ — in locurile publice pre drumuri, la bursa s. a. se potea observa, ca publicul a primit preste totu acăstă manifestatiune cu indiferentismu si elatindu din umeri.

In loculu bastilei s'au arsu o 100 exemplarie ale diuariului „Ordre“. Dupa semnele aceste dorint'a si sperantia bonapartistilor e inca de departe de realizat si e dubiu, ca mai avé-va legend'a napoleonilor potere farmecatorie si pentru unu Napoleonu IV ?

Universitatea sasescă.

(Urmare)

Precandu organismulu comitatelor si alu tierei era sustinutu cu atari modalități, pre cându scaunele si districtele sasesci, si locuitorii fundului regiu au potutu eserții impreuna cu nationalitățile conlocutorie in Universitate legalmente togm'a acele drepturi legislative si in senulu ei si jurisdicția comuna, că corporatiunile comitance si secuvesci, pre cându donatoriulu radică pre ospe la o indreptatire egale cu a sea, ceea ce abia s'a templatu unde-va in o parte a pamantului, pre atunci trebuie sa cuprinda pre patriotulu seriosu cugetatoriu o mirare vedindu ca contra organizații tieri si sustârei lui ospele voiesce a influenția in modu duplu si totu-déun'a impedecându asupr'a factorilor patriei comune, odata adeca prin representantii loru scaunali si districtuali in dieta si de alta parte cu representantii jurisdicției comune de dōue ori déca nu cu mai multi, că o potere, tiéra, națione si jurisdicție independenta deosebita, — fiind la numeru preste 120,000, delaturandu si tienendu intru nimic'a pre poporulu care dupa cuvintele diplomei era egalu indreptatit cu densii — si subjugandu pre toti compozitorii români si unguri, cari in numeru susținutelor suntu de sigur mai multi si cari au de dōue ori alăt'a posessiune si cari dau mai multa contribuție de sânge.

Dara asiā numit'a Universitate sasescă atătu dupa legile tieri sustinute cătu si dupa cele invenite si sterse n'are nici unu dreptu, nici unul, nici dreptu deliberativu si intredicatoriu cu respectu la jurisdicție si legislatiune, precum nici cu privire la normele municipale, pentru ca :

a) Universitatea sasescă n'are dreptu de a se amesteca in cestiunile administrative comune, cu atătu mai putinu in cestiunile locali si municipale, n'are dreptu a se opune factorilor casei representative amenintandu si subsapandu

auctoritatea guvernului și a imperiului, precum au incercat a face acăstă la 16 februarie și au și executat sub presidio celu slabu, pentru ca;

b) Cav. Iosif Eder cunoscut în legile imperiului magiar, Felmer, Ladislau Nagy, fostu avocat în Orestia și Iosif Benkő și altii cunoscatori fundamentali ai constituției patriei noastre, și alti juristi cari au scrisu despre acăstă opere voluminoase dela tempurile cele mai vechi, nu amintescu în opurile lor scrisse esupr'a drepturilor populațiunilor din Transilvania, cu nici ocazională de acelui drept al Universităției care sasii pâna acum l'au pretinsu în asensus, acum înse publice și cu forță, după care districtele și scaunele cu deputarea corporațiunilor constituționale independente, și Universitatea sa facă contra dispozițiunilor guvernului și a legislativei proteste, sa se opuna acelor fără nici o crutiare și sa conturbe liniscea și ordinea publică.

Varietăți.

** (Prelegerea dlui A. Lambrișor. — „Limb'a cronicarilor și limb'a de astădă.“) D-sea a arătat că astădi suntem pre calea de a avea două limbi, limb'a poporului, unu organismu viu ce cuprinde în sine viața intréga a poporului românescu și limb'a nouă vorbită și scrisă de lumea asiă din literatură. Aceasta din urmă se alcătuiește din unu număr de cuvinte ale limbii vechi și din o multime de vorbe noi luate fără nici o nevoie dela limbile românești, asiă ca ceea ce se numește progresu în limb'a nouă nu este altceva decât nesuntia de a totu aduce forme și vorbe noi pâna ce voru rămână uitate formele limbii poporane. Limb'a nouă că ună ce are viață în trecutu, alu cărei materialu nu ne pune în legatura cu întreaga lume intelectuală a poporului românescu, nu poate să aibă ea o literatură originală, ci literatură ei va fi o copia palidă și sarbedă de pre literatură francesă etc. Apoi prin crearea unei limbii noi se face desbinarea poporului românescu în două părți fără legatura fizică și fără inimurire ună asupr'a altie; asiă ca ceea ce nu au potut face nici barbarii, nici limb'a slavonă în biserică și statu, face astădi limb'a francesă și latină. Limb'a românescă asiă cum o grăcesc poporul are o sumă de insușiri foarte magistrale pentru noi, pre care de siguru le va perde odata cu slătirea și desbarnarea ei. Români sunt singurul element statornic în totu resaratul Europei de dincă de Dunăre, limb'a loru a suferit inimuririle siuvăilor trecătoare de barbari ce s-au stăcurat pre aici, și prin acăstă au capătat insușirea de a slugi astădi pre unele locuri de limb'a română prin care se intieleg popoarele de deosebite rase; asiă în Transilvania limb'a în care se intieleg sasulu cu secuialu este limb'a românescă, asemenea în Dobrogea. Apoi d-sea venindu la limb'a cronicarilor au dovedit că este limb'a poporana din acela vremi; pre urma au urmarit că va forma vechi ale limbii; au arătat cum pre incetul se impiedesc frasolei ei, pâna ce în vîcălu alu 19-lea inversile cronicarilor incetădă și multimea incidentelor ce intuneca limb'a începe să rări. Limb'a scrisă de Beldimanu și Conachi, la începutul vîcălui nostru, este dezvelirea limbii cronicilor său limb'a poporana de acea vreme. Inimurirea primejdioasă la noi începe dela 1835 încă. Inimurirea francesă începe mai de mult, dară limb'a nu suferise din acăstă nici o daună, adverat' ei peire este dela 1848 încă, adecă de cându biruesc principiu ca „limb'a trebuie întorsa la o forma mai originara și mai primitivă“, intielegendu-se prin aceste vorbe limb'a latine. Cei ce curgău necurmatu din Francia gasindu peirea limbii decretata au începutu să ei a nu-si mai dă simțele că sa imbrace gandurile în vestimentele naționale, fiindu-le mai usioru a scăde la lumina o gandire în formă în care o

primise, și asiă s-au introdus multimea de vorbe fără rostu și propozițiile frantiozesci. Singură scăpare este primirea materialului popularu în limb'a literară; ieră primirea cuvintelor straine marginita numai la acelle cari aduc idei noi.

** (Sinistrele maritime din Ianuarie 1874.) — În luna Ianuarie 1874 s-au pierdut cu totul 168 vase cu pandia adeca: 18 engleze, 25 americane, 12 germane, 10 franceze, 7 olandeze, 7 italiane, 5 greci, 4 ruse, 3 norvegiene, ca austriace, 1 suedez, 1 turc și 9 pavilioane necunoscute; în care număr, intra și 9 vase care să presupună că pierdute cu totul în lipsa de sciri despre ele; ieră vase cu abur s-au pierdut 18, adecă: 11 engleze, 3 americane, 1 germană, 1 daneză, 1 spaniol și 1 francuz.

** (Pungasii în Londra). Nici într-o parte din lume, nici într-un oras nu suntu mai mulți, și mai îscusiti pungasi de busunare, decât în Londra. Acești tâlhari, cari suntu mai mulți copii, dresati pentru asemenea întreprindere, au o asiă arte la piscul, incătu, fără să semti, și fura totu din busunare.

Unu gentilomu avuse norocita ideia de a-si construi busunarele sele cu unu mecanism, care cându cineva bagă mâna în ele, nu o mai poate scăde. Astă-feliu mergendu elu pre strada, unu pungasii vine incetă și veri amendouă mânilor în busunare; înse cum se spaimentă elu cându nu le mai poate scăde afara.

Gentilomul se face că nu observă acăstă și merse linisită înainte, și după ce-lu portă pre mai multe străde, să intorește spre elu și îi dize:

— A! pungasiale, ai vrutu sa-mi fureva?

— Me ieră, sire, respunde pungasiliu cu galantaria, n'amu vrutu sa furi, dară mi eră frigu la mâni, și le-amu bagatu la dumăna în busunariu, spre a le incalzi.

Unu altu domnu, unu baiatu îi trase batist'a din bosunariu. Această semtindu-lu apucă de mâna?

— Vreai sa-mi furi batist'a, ticalosule?

— Nu, domnule, dară tocmai acum ti-o fura unu altul, și eu luându-o, vreamu să ti-o punu ierăsi la locu. „Pop.“

** (Trichine. Esaminarea masculilor). Cu putenia bunavointia și ochi sanatosi, fia-care persoană, cu ajutorul microscopului, poate examină carne de porc spre a se încredință, de către contiene său nu trichine. Pentru că operațiunea sa fie cu totul sigură, trebuie să se analizeze carne din siepta părții a corpului unui animal și anume: 1) a pantecelui, 2) a costelor, 3) a gâtului, 4) a capului, adecă a muschilor care misca falciile, 5) a limbii, 6) diafragmulu și mai alesu partea unde carnele este lipită de nervi și 7) ambii ochi. Nu se gasesc nici odată trichine nici în grăsimi. Din fia-care din 7 părți mai susu arătate, trebuie să se luă carne din două diferite locuri și să se supune examinului, astă-feliu ca pentru a face o cercetare consimțitoare și serioză trebuie să efectueze 14 cercări pentru fia-care animalu înainte de a parăsi analizarea.

** (O sinagogă venduta prin licitație). Eata unu casu în care vedem că licitația, acăstă operațiune comercială, a începutu să fie întrebuită și în afacerea unei sinagoge, care proprietate, de către morală, a devenit contestată; și unde? în Ungaria în orasul Grossvardein, în a căreia comunitate israelită s-a formatu mai multe factiuni religioase, că de exemplu: reactiunari liberali, betrani și juni, ortodoci și progresisti. Fia-care din aceste factiuni sustină că energia principiile sale, fia-care voră să le impună celor-a-lalte factiuni, incătu să îi ivitu între densele o certă, animata și necurmata, care neputendu să jeneze la nici unu rezultat să provoche o comisiune de arbitri, alesă dintre membrii loru că să hotărășe ce este de facutu, căci se pusese în cestiune proprietatea morală a sinagoge.

Arbitrii, după multe cugetări și desbateri nu se putura unu decât asupr'a decisiunei de a pune la mezatu sinagogă, și care din factiuni va dă mai multu aceleia care rămâne proprietatea absolută a acestui săntu lacas; ieră banii se voru împarti de o potrivă între cele-lalte factiuni. Astă-feliu principiile religiose ajungendu să fie susținute numai prin bani, aplanarea cereturor a devenit cu totul usioră, accepându-se de toti în unanimitatea licitației propusa de către arbitrii.

La 24 ale luncii trecute s-a tenuat acăstă săntă și religioză licitație, și dlu Samuel Levy, capulu partidului ortodox, urcându pretilu adjudecatiunei pâna la sumă de 14,900 florini, a remasă stabănu absolută alu sinagoge pre căndu cei lătri au remasă cu parale, și fără sinagoga.

Nimicu mai practicu și mai pozitivu decât operațiunile financiare. Marimea cîfrei decide dreptatea. Cel mai forte susținătorul alu principiilor este banul, și prin urmare, cine are bani are și bune principii, fia chiar principie religioze.

Eata progresul israelitilor din Grossvardein în operațiunile religiose financiare. (Desceptarea).

Raportu comercial.

Sabiul 24 Martiu n. Grău 7 fl. 80 xr. frumosu, 7 fl. 33 xr. mestecatu, 7 fl. 13 xr. cuață, infer. ; secară 4 fl. 93 xr. pâna 4 fl. 67; orzu 3 fl. 67 ; ovesu 2 fl. 93 pâna 1 fl. 73 xr.; cucuruzu (porumbu) 3 fl. 87-4 fl. 13 xr.; cartofi 2 fl. 40 xr. galătă austriaca. Fărăna buna 14 fl.; de frânele 12 fl.; de pâne alba 11 fl. pâne de casă 10 fl. majă. Linte 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malaiul 16 xr. cup'a.

Fenu legat 1 fl. 30, nelegat 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. majă. Lemne de focu 8-10 fl. stang. austr. Carnea de vita 22 cr. p., de porc 26 xr. Unsorea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de șodalu culegătoriu care aru fi totudeodata și instructoru și diriginte alu învățătorilor și diriginte alu afacerilor technique la tipografie archidiocesana româna gr. or. de aici se scrie concursu pâna la 3/15 Aprilie a. c.

Cu acestu postu este impreunat unu salariu anual de 600 fl. v. a.

Doritorii de a competă la acestu postu au a-si asternă la subscrisea comisiune pâna la datul indicat suplicele concursuale provoideute cu atestatele de spre calificatiunea loru în art'a tipografie.

Sabiul 1/13 Martiu 1874.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiocesane române greco-orientale.

(3-3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de învățător de clasă a III dela școala române greco-orientale din opidulu Presmire, cu salariu anual de 300 fl. v. a. din casă alodială, apoi 4 galete de grău dela mără comunei precum și 40 xr. de copii obligați la școală și în fine coartiru liberu, se scrie concursu pâna la 1 Aprilie a. c.

Dela doritorii de a ocupă acestu postu se cere, să aibă celu putin 4 clase gimnasiali, cursulu pedagogico-teologicu, atestat de calificatiune, și să cunoască bine limb'a germană; ieră documentele loru instruite în sensulu Statut. org. la subscrisele pâna la terminul susu indigitatu.

Brașovu în 28 Februarie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Petricu,

(2-3) protopopu.

Concursu.

Se publică pâna în 4 Aprilie a. c. pentru vacanta parochia de a III clasă Muresiu Sân-Georgiu (Maros szt. György) în scaunul Muresiului.

Emolumentele suntu:

a) Casa parochială, cu gradina marijoră.

- b) 15 jugere de pamentu.
- c) de tota familiă 2 metri de bucate cu grauntiulu.
- d) De tota familiă 2 dile de lucru.
- e) Stola prin sinodul protopresbiteral hotarita..

A cărora curătă venișă trece preste 400 fl. v. a.

Concurrentii voru avea a-si ascerne recursele sale, pâna la terminul disu, respectivului domn protopresbiteru Patriarhul Trombitasius de Bettelu în Muresiu Osiorhein.

Maros szt. György, 5 Martie 1874.
Comitetulu parochialu în contielegere cu respectivul domn protopresbiter.

(1-3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Uroi, și filiei Carpenișu de clasă a III în protopresbiteratul gr. or. alu Ioagiu-lui I, statotrie din 153 familii, se scrie concursu pâna la duminecă Tomei în 7 Aprilie a. c.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochială cu gradina de legumi.
2. Venituri stolare, și 102 ferdele (a 22 cope) cucuruzu sfarmat.

3. Portiune canonica : a două locuri arături de 4 cara cucuruzu, b) trei locuri arături de 4 ferdele semenatura de greu, c) o eurechista de 1000 lire eurechii, două cemeteriori cu pomi și de unu cara de fenu, cari totă la oală computate în bani, dău unu venită anuală de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acăstă stațiune au se ascără concursele loro instruite în sensulu Statutului organic la subscrise în Hondolu, pâna la terminul presipit.

Hondolu în 6 Martie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basilu Pipoșiu

(1-3)

Concursu.

Devenindu parochia Paclisiă în protopresbiteratul Albei-Iulie vacanță — se scrie concursu pâna în 2 Aprilie a. c.

Emolumentele suntu :

1. Venitele stolare indatinate.
2. Aratura 5 jug. și senatul 1 jug. 2970.

3. Casa pentru locuință se va închiria din vîstieră bisericiei, pâna cândă casă parochiale, și alte supraedificii; precum și o parte de înplantării a vînei se voru plăti familiei, fostului parochu.

4. Dela aproape 200 păterfamilie căte 1 ferdelă cucuruzu cu tuleulu, și 1 di de lucru.

Doritorii de a ocupă acăstă parochie, au sa-si asternă suplicele instruite cu documentele recerute de prescrisele „Statut. org.“ la subscrisele pâna la terminul susu indigitatu.

Alba-Iuliă 1 Martie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ales. Tordasianu,

(3-3) protopreb. or. gr.

Nr. 25/1874.

Edictu.

Prin care Oprea Maniu Lungu din Poplacă scaunul Sabiu lui de religiunea gr. res. carile de tempu indelungat cu necredință au parasit pre legiuță lui socii Dobră Maniu Vladu totu din Poplacă, fără de a se sci loculu astărei și petrecerei lui, se provoca, că în termen de unu anu dela datul de fată sa se infatiside inaștea foroului matrimoniale subscrise, pentru că la din contra procesulu divortial intentat asupr'a lui, se va otași amesurat prescriselor canonice și în absență lui.

Sabiul 22 Fauru 1874.

Foroul matrimoniale alu tractului protop. gr. res. alu Sabiu lui I.

(3-3)